

که می‌تواند به عنوان یک نامزد راست میانه نامزد شود، شکست دهد.

اردوغان معتقد است که فرصتی برای مقابله با پیامدهای دستگیری امام اوغلو دارد. او متوجه است که به‌رغم انتقادات اروپایی‌ها از دستگیری امام اوغلو، آنها به ترکیه به عنوان متحد ناتو نیاز دارند، زیرا نسبت به تعهد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده برای محافظت از آنها در برابر تهدید روسیه تردید دارند. اردوغان همچنین فراخوان اخیر رهبر پ‌ک، عبدالله اوچالان از پیروانش را برای زمین گذاشتن سلاح و صلح با مقامات ترکیه دستاوردی تاریخی می‌داند که می‌تواند از آن استفاده کند.

در همین حال، دولت باهچلی، متحد اردوغان تهدید کرده است که حامیان ائتلاف حکومتی را برای مقابله با معترضان دستگیری امام اوغلو به خیابان‌های استانبول خواهد فرستاد. تظاهرات متقابل می‌تواند نظم عمومی را مختل کند و باعث هرج و مرج و ناآرامی شود، این نشان می‌دهد که اظهارات باهچلی در واقع می‌تواند به تسهیل ممنوعیت دولت برای تظاهرات با هدف ساکت کردن مخالفان کمک کند.

▼ نهادینه شدن حزب عدالت و توسعه

اردوغان حزب عدالت و توسعه را در سال ۲۰۰۱ به عنوان یک حزب راست میانه، به جای یک حزب محافظه‌کار اسلامی مانند حزب رفاه، که توسط نجم‌الدین اربکان، نخست‌وزیر سابق در همان سال تأسیس شد، ایجاد کرد. اردوغان می‌داند که اسلام یکی از ویژگی‌های همیشگی سیاست در ترکیه است. حتی ظهور مصطفی کمال آتاتورک، بنیانگذار سکولاریسم در ترکیه، در دهه ۱۹۲۰ نیز نتوانست اسلام را در ترکیه به حاشیه براند. آتاتورک با تأخیر متوجه اهمیت اسلام شد. او در سال ۱۹۲۴ اجازه تأسیس دو حزب جدید (حزب جمهوری‌خواه مترقی و حزب جمهوری‌خواه لیبرال) را داد تا بر مسیر کشور به سوی پلورالیسم سیاسی تأکید کنند. اما چند ماه بعد این دو حزب را به دلیل پذیرش اسلامگرایی ممنوع کرد.

از زمان تأسیس جمهوری ترکیه در سال ۱۹۲۳، احزاب سیاسی پس از مرگ یکی از بنیانگذاران یا کناره‌گیری یکی از رهبران از رهبری حزب، یا اقل کرده یا کاملاً متلاشی شده‌اند. حتی حزب جمهوری‌خواه خلق که آتاتورک بنیان نهاده بود، تنها مدت کوتاهی پس از مرگ او در سال ۱۹۳۸ قدرت را در دست داشت. حزب عدالت و توسعه شامل چندین شاخه اصلی، از جمله بلوک محافظه‌کار، بلوک ملی‌گرا و بلوک جوانان است، که عضو برجسته آن، سلجوق بایراکتار، به دلیل نقش شناخته‌شده‌اش در توسعه هواپیماهای بدون سرنشین در میان جوانان ترکیه محبوب است. اردوغان نگران است که این شاخه‌ها به احزاب مستقل تبدیل شوند، بنابراین، می‌خواهد بر انسجام داخلی حزب تمرکز کند. چالش اصلی پیش روی اردوغان در اینجا نهفته است؛ زمانی که او در سال ۲۰۱۴ رهبری حزب عدالت و توسعه را به احمد داوود اوغلو سپرد، این حزب پس از جدایی داود اوغلو تقریباً منحل شد و داوود اوغلو حزب آینده را تأسیس کرد. زمانی که علی باباجان از حزب عدالت و توسعه خارج شد و حزب دموکراسی و ترقی را راه‌اندازی کرد، دوباره این اتفاق افتاد. اگر اردوغان در رأس کار نبود، هر دو حزب می‌توانستند بخش بانفوذی از پایگاه حزب عدالت و توسعه را جذب کنند. او اکنون نگران است که حزب عدالت و توسعه زمانی که دیگر اردوغان رهبرش نیست منحل شود؛ بنابراین به دنبال نهادینه کردن آن است.

▼ بر سر یک تقاطع

اداره کشوری مثل ترکیه یک چالش بزرگ است. بخش جامعه مدنی در این کشور فقط یک قرن تاریخ دارد. ترکیه همچنان زیر سایه تاریخ کودتاهای نظامی، سیاست بیش از حد متمرکز، چندپارگی سیاسی و فساد گسترده است. این کشور در شاخص ادراک فساد سازمان شفافیت بین‌الملل از بین ۱۸۰ کشور، رتبه ۱۰۷ را دارد. حتی اردوغان و اعضای خانواده‌اش در گذشته به فساد متهم شده بودند. اما اردوغان در پیگیری اهداف سیاسی خود استاد است. او و حامیانش در تلاشند تا نشان دهند که قدرت را نه از طریق زور بلکه از طریق خواست مردم در دست دارد.

زمانی که اردوغان شهردار استانبول بود، یک بار گفت دموکراسی مانند یک قطار است، فقط تا زمانی که به مقصد برسید سوارش هستید. او یک سیاستمدار کارگرفته است که بر دو بحران بزرگ (تظاهرات پارک گزی در استانبول در سال ۲۰۱۳ و کودتای نافرجام در سال ۲۰۱۶) غلبه کرده است. او همچنین ارتش ترکیه را رام کرد و مفاصل نظام سیاسی، از جمله قوه قضائیه را که به دلیل استقلال اندکش معروف است، کنترل کرد. اردوغان در گفت‌وگو با ابراهیم تاتلیس، خواننده ترکیه‌ای، اشاره کرد که در نظر دارد دوباره نامزد ریاست‌جمهوری شود. پس از اینکه از او درباره نیتش پرسیدند، لبخندی زد و گفت: «اگر شما طرفدار این کار هستید، من هم طرفدار آن هستم.»

ترجمه: آریا صدیقی

شنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۴
سال چهارم - شماره ۷۶۴

www.hammihanonline.ir

تحريك به‌شورش اقلیت‌ها

اسرائیل به دنبال تجزیه سوریه از طریق مشروعیت دادن به اقلیت دروزی و گُرد است

در مورد دروزی‌ها، تنها یک روز پس از سقوط بشار اسد در سوریه، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل مستقیماً جامعه دروزی‌های سوریه را خطاب کرد و گفت که اسرائیل «دست صلح» را به سوی دروزی‌های سوریه دراز کرده و آنها را «برادران دروزی اسرائیلی» خواند. نتانیاهو متوجه شده است که اسرائیل در میان دروزی‌های استان سویدا سوریه از حمایت بر خوردار است. شیخ حکمت هجری رهبر معنوی دروزی‌های سوریه از همکاری با دولت جدید سوریه خودداری کرده و آن را افراطی توصیف کرده است. پس از اینکه نیروهای سوری در اوایل این ماه وارد شهر دروزی‌نشین جرامانا در نزدیکی دمشق شدند، گفت که متعهد به حفاظت از دروزی‌ها است.

▼ استراتژی بلندمدت

بنابراین اسرائیل به بهانه حمایت از اقلیت‌ها در مقابل اکثریت سنی شروع به طرح موضوع حقوق اقلیت‌ها در سوریه کرده است. علاقه ناگهانی به رفاه اقلیت‌ها مفهوم اتحاد اقلیت را احیا کرده است. اسرائیل مواضع دولت سوریه را در قتیطره، درعا و جنوب دمشق هدف قرار داده است، اما دروزی‌های سوری را نیز تشویق می‌کند تا کانتونی را تشکیل دهند که می‌تواند به عنوان اولین خط دفاعی اسرائیل در جنوب سوریه عمل کند.

نیروهای اسرائیلی با نفوذ به منطقه حائل در جنوب سوریه، قله استراتژیک کوه هرمون را اشغال کرده و این منطقه حائل را به ۱۸ کیلومتری دمشق رسانده‌اند. اسرائیل جنوب سوریه، کوه هرمون و بلندی‌های جولان را امتداد طبیعی تپه‌های جنوب لبنان می‌داند؛ جایی که نیروهای اسرائیلی حتی پس از ضرب‌الاجل ماه گذشته بر اساس توافق صلح، از خروج از آنجا خودداری کرده‌اند. نتانیاهو معتقد است که دروزی‌ها فرصتی برای ایجاد یک فدراسیون در جنوب سوریه دارند که مشروعیت فدراسیون کردها در شمال شرق این کشور را تقویت می‌کند. تجزیه سوریه می‌تواند علوی‌ها را وادار کند که به دنبال حمایت اسرائیل باشند و به سمت احیای یک دولت علوی در منطقه ساحلی سوریه حرکت کنند.

استراتژی اسرائیل در اینجا ناشی از نیاز به کاهش انزوا و دسترسی به جوامع مختلف در مجاورت خود است. به عنوان بخشی از این استراتژی، اسرائیل از پروژه‌های جدایی‌طلبانه در منطقه حمایت می‌کند زیرا هر چه منطقه عربی همگن‌تر باشد، اسرائیل آسیب‌پذیرتر می‌شود. پذیرش نهادهای مختلف در بافت اجتماعی و سیاسی منطقه به مشروعیت بخشیدن به حضور یک دولت یهودی کمک می‌کند.

سیاست‌های نتانیاهو دیدگاه راست‌گرایان اسرائیل درباره دولت یهود را تقویت می‌کند که از درخواست‌ها برای آواره کردن نهایی فلسطینی‌ها از کرانه باختری و نوار غزه حمایت می‌کند. اسرائیل به قدرت رسیدن یک شخصیت سنی با پیشینه اسلام‌گرا در دمشق را نمی‌پذیرد، و این توضیح می‌دهد که چرا نتانیاهو گفت کشورش نمی‌خواهد رژیم علوی سوریه سقوط کند. در سال‌های اخیر، جنوب سوریه مجرای اصلی برای جریان تسلیحات از ایران و حزب الله به کرانه باختری بود. حضور اسرائیل در منطقه حائل و مسدود کردن نیروهای سوری در جنوب تضمین می‌کند که اسرائیل کنترل امنیت جنوب سوریه و در نتیجه کرانه باختری را حفظ می‌کند.

اسرائیل همچنین قصد دارد اهرم فشاری در مذاکرات آتی بر سر توافق صلح بالقوه با سوریه به دست آورد. تهاجم اسرائیل به جنوب سوریه به دنبال جلوگیری از هرگونه درخواست سوریه در آینده برای بازپس‌گیری بلندی‌های جولان اشغالی است. اسرائیل قصد دارد توافقنامه‌های امنیتی موجود مربوط به جنوب سوریه و منطقه حائل را لغو کند، واقعیت‌های امنیتی جدیدی را تحمیل کند و منطقه غیرنظامی شده را به تمام جنوب سوریه گسترش دهد. اسرائیل همچنین به دنبال حذف یکبار برای همیشه موضوع کوه هرمون از مذاکره است. اگرچه اسرائیل کاتر وزیر دفاع اسرائیل از حضور موقت در این منطقه صحبت کرده است، اما از نظر سیاسی ساده‌لوحانه است که باور کنیم ارتش اسرائیل قله کوه هرمون را که مشرف بر جنوب سوریه، جنوب لبنان، دره بقاع، کرانه باختری، اردن و منطقه مرزی عراق و سوریه است، رها خواهد کرد. باقی‌ماندن در منطقه تسلط امنیتی اسرائیل در جنوب لبنان را تقویت می‌کند. توانایی حزب‌الله برای پرتاب هواپیماهای بدون سرنشین و موشک به اسرائیل را محدود می‌کند و نظارت اسرائیل را برای جلوگیری از بازسازی حزب‌الله تقویت می‌کند.

اسرائیل همچنین نگران گسترش نفوذ منطقه‌ای ترکیه است. بنابراین، به دنبال ایجاد حائل‌ای است که اسرائیل را از گروه‌های تحت حمایت ترکیه، از جمله رژیم جدید دمشق، جدا کند. این کشور تلاش می‌کند تا از هرگونه تلاش ترکیه برای ایجاد گروه‌ها یا فعالیت‌هایی در جنوب سوریه جلوگیری کند که می‌تواند به عنوان ابزار چانه‌زنی در مذاکرات مورد استفاده قرار گیرد؛ همانطور که ایران قبلاً در لبنان و سوریه انجام داد. بنابراین، اسرائیل اکنون در تلاش است تا تحت پوشش حمایت از اقلیت‌ها، دولت‌های فرقه‌ای و قومی ایجاد کند. اسرائیل اعلام کرده که می‌خواهد به این گروه‌ها کمک‌های بشردوستانه ارائه کند، اما در واقعیت، با ایجاد این اتحادها به دنبال گسترش مناطق حائل در سوریه است. استراتژی اسرائیل این است که گروه‌های به‌حاشیه رانده‌شده در کشورهای عربی را دور هم جمع کند، ارتباط آنها را با کشورهای مربوطه خود قطع کند و آنها را به شورش و جدایی‌طلبی تحریک کند. البته این یک سیاست مخاطره‌آمیز است. اسرائیل احتمالاً به زودی خواهد آموخت که اتحاد اقلیت‌ها در نهایت کوتاه‌مدت است.

سیاستمداران

به صلح خوشبینم

معاون رئیس‌جمهور آمریکا دیروز در اظهاراتی بی‌بان کرد که واشنگتن نسبت به صلح اوکراین خوش‌بین است. «جی‌دی ونس» معاون رئیس‌جمهور آمریکا دیروز اعلام کرد که ایالات متحده نسبت به روند صلح اوکراین بسیار خوش‌بین و امیدوار است این جنگ به زودی پایان یابد. خبرگزاری ریانووستی گزارش داد که ونس پیش از دیدار با «جورجا ملونی» نخست‌وزیر ایتالیا به خبرنگاران گفت: ما واقعاً خوش‌بین هستیم که بتوانیم این جنگ را به پایان برسانیم. او همچنین گفت که قصد دارد ملونی را از آخرین تحولات مذاکرات درباره درگیری اوکراین مطلع کند، زیرا در ۲۴ ساعت گذشته «اتفاقات جالبی» رخ داده است. ملونی روز گذشته در کاخ سفید با «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در کاخ سفید دیدار کرد. «مارکو روبیو» وزیر امور خارجه آمریکا روز گذشته در سفری به پاریس با مقام‌های دولت کی‌یف و دیگر هم‌تایان اروپایی خود درباره صلح اوکراین گفت‌وگو کرده است.

سفر وزیر خارجه پاکستان به افغانستان
دولت پاکستان اعلام کرد که وزیر خارجه این کشور با هدف بهبود روابط با حکومت سرپرست افغانستان و رسیدگی به مسائل فی‌مابین روز شنبه در رأس یک هیات بلندپایه به کابل سفر می‌کند. طلال چودری، جانشین وزیر کشور پاکستان دیروز طی کنفرانس خبری در اسلام‌آباد گفت که سناتور محمد اسحاق دار، معاون نخست‌وزیر و وزیر خارجه پاکستان به زودی به افغانستان سفر می‌کند. وی اظهار داشت که هیچ تصمیمی برای تعلیق روند بازگرداندن اتباع افغانستانی به کشورشان در دستور کار نیست و خروج همه اتباع خارجی غیرمجاز از پاکستان ادامه خواهد داشت. جانشین وزیر کشور پاکستان ادامه داد: اسلام‌آباد صادقانه در پی بهبود روابط با افغانستان و رسیدگی به همه مسائل و نگرانی‌های فی‌مابین است. وی افزود: از ۱۲ فروردین امسال (اول آوریل) تا امروز بیش از ۸۶ هزار افغانستانی پاکستان راترک کرده و مسئولان پاکستانی متعهدبه بازگرداندن محترمانه‌و سهل‌اتباع افغان است.

خلع سلاح نمی‌شویم

مقام حزب‌الله با تاکید بر اینکه هیچ نیرویی نمی‌تواند حزب‌الله را خلع سلاح کند خطاب به حامیان مقاومت گفت تحت تاثیر لفاظی‌هایی که می‌شنوید قرار نگیرید. «حاج وفیق صفا» رئیس کمیسیون ارتباطات و هماهنگی حزب‌الله دیروز (جمعه) در اظهاراتی گفت سخن درباره خلع سلاح تنها در رسانه‌های جمعی و در میان تحریک‌کنندگان مطرح است. وی تصریح کرد: سخن درباره استراتژی دفاعی منوط به عقب‌نشینی رژیم صهیونیستی و توقف تجاوزات آن است. صفا گفت این استراتژی با تسلیح ارتش لبنان و حفاظت از کشور آغاز می‌شود. صفا در گفت‌وگو با رادیو النور اظهار داشت: به حامیان مقاومت می‌گویم نباید تحت تاثیر لفاظی‌هایی که می‌شنوید، قرار بگیرید. وی تأکید کرد: هیچ نیرویی وجود ندارد که بتواند حزب‌الله را خلع سلاح کند.